

Sovittelu ja rauhanrakentaminen

Eero ja Matti kävivät samaa koulua eri luokilla. Koulussa oli tapana jättää ulkovaatteet naulakoihin luokkien ulkopuolelle. Eräänä päivänä Matti nappasi Eeron pipon, kun tämä oli menossa välitunnille. Matti heitti pipon kaverilleen, ja Eero yritti saada pipon itselleen siinä onnistumatta. Moni paikalla ollut nauroi asialle, mutta Eeroa se harmitti, koska kyseessä ei ollut ensimmäinen kerta. Lopulta pipo päätyi käytävän roskikseen, josta Eero oli sitä nostamassa, kun Matti vielä yritti napata sen. Matematiikan opettaja sattui juuri tällä hetkellä kulkemaan ohitse.

Kuulostaako tilanne yhtään tutulta? Onko teidän koulussanne käynyt jotain vastaavanlaista? Entä kuinka tilanne jatkuisi – sivuutettaisiinko asia olankohautuksella vai ohjattaisiinko pojat ehkä keskustelemaan asiasta?

Kouluissa sattuu päivittäin monia tilanteita, joissa on vakavankin ristiriidan ainekset olemassa. Toki kiusoittelu voi olla myös aidosti hyväntahtoista, jos molemmat osapuolet oikeasti kokevat sen pelkkänä leikinä. Aina täytyy kuitenkin pitää mielessä, että asia, joka ehkä tekijän mielestä on harmitonta pilaa, saattaa loukata toista osapuolta hyvin syvästi. Jatkuva pieni kiusaaminen voi kärjistyessään laukaista suurempia riitoja ja konflikteja, joiden selvittäminen on jo huomattavasti hankalampaa.

Koulumaailmassa rauhan säilyminen edellyttää hyvän ilmapiirin luomista, yhteisissä säännöissä pysymistä, ongelmiin puuttumista ajoissa ja toisista välittämistä. Vertaissovittelu on yksi hyvä tapa sopia riitoja ja päästä yhteisymmärrykseen. Vertaissovittelu on ratkaisukeskeisyyteen pohjautuva menetelmä, joka tuo vaihtoehtoisen ja vapaaehtoisen tavan ratkaista oppilaiden välisiä ristiriitoja koulun arkipäivässä. Vertaissovittelulla puututaan mieltä pahoittavaan toimintaan mahdollisimman varhain. Vertaissovittelussa koulun omat koulutetut sovittelijat auttavat osapuolia ratkaisemaan riitansa yhdessä ilman opettajia. Tarkoitus on, että sovittelun tuloksena konfliktin osapuolet löytäisivät itse ratkaisun, johon voivat sitoutua.

Koulujen lisäksi Suomessa sovittellaan erilaisia konflikteja ja ristiriitoja muuan muassa rikossovittelutoimistoissa, tuomioistuimissa ja työpaikoilla

Sovittelua hyödynnetään myös kansainvälisillä kentillä. Kansainvälisten konfliktien osapuolten välinen neuvottelu ja erimielisyyksien sovittelu tapahtuu usein esimerkiksi YK:n pääsihteerin johdolla tai YK:n turvallisuusneuvoston, yleiskokouksen tai pääsihteerin nimittämän, kansainvälisesti kokeneen ja arvostetun rauhansovittelijan välityksellä.

YK:n lisäksi myös monet muut kansainväliset, valtiolliset ja kansalaisyhteiskunnan toimijat harjoittavat sovittelua. Vuoden 2008 rauhannobelisti, presidentti Martti Ahtisaari tunnetaan kansainvälisesti taitavana rauhansovittelijana. Hänen mielestään me kaikki voimme osaltamme vaikuttaa sovinnon säilymiseen ympärillämme. Ahtisaaren sanoin: meidän jokaisen on katsottava peiliin ja kysyttävä itseltämme, olemmeko tehneet parhaamme rauhan hyväksi.

Annetaan sovulle sijaa!